

ZDRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie Moskevská 15, 400 01 Ústí nad Labem											
Laboratorní příručka										Strana 1 z 15	
Označení: IP-2-LP							Vypracoval/dne: L.Bednaříková / 1.5.2017				
Schválil/ datum: RNDr.V.Král,CSc. / 1.5.2017 Uvolnil/ datum: L.Bednaříková / 1.5.2017							Rozdělení: Originál MJ..... Kopie č. 1 OLM CIM..... Kopie č.2 Kopie č.3 Kopie č. 4 Kopie č. 5 Kopie č. 6 Kopie č.7 Kopie č. 8				
Revize	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Distribuci provedl:
Datum revize											Zahájení platnosti začíná datem schválení
Změna											
Datum a podpis											

A-1 Předmluva

Laboratorní příručka obsahuje základní informace o laboratoři, přehled prováděných vyšetření a spektrum nabízených služeb. Stanovuje požadavky a popisuje postupy předcházející vlastnímu laboratornímu vyšetření v rámci správné preanalytické fáze vč. požadavků na správný odběr materiálu, zásady manipulace s materiálem, správné vyplňování žádanek, informace o vzhledu a způsobu distribuce výsledků.

Tato pravidla byla vypracována v souladu se současnou legislativou, doporučeními odborných společností a akreditačními standardy a jsou závazná pro všechny pracovníky Oddělení lékařské mikrobiologie Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem. Jejich dodržování má vést k zamezení výskytu chyb, ke zvýšení ochrany pacientů a kvality prováděných vyšetření.

A-02 Obsah

A-1 Předmluva

A-2 Obsah

B-1 Identifikace laboratoře a údaje

B-2 Základní informace o laboratoři

B-3 Zaměření laboratoře

B-4 Organizace laboratoře, členění

B-5 Spektrum nabízených služeb

C-1 Manuál pro odběry vzorků - základní informace

C-2 Požadavkové listy (žádanky)

C-3 Požadavky na urgentní vyšetření

C-4 Příprava pacienta před vyšetřením

C-5 Identifikace pac.na žádance a vzorku

C-6 Odběr vzorku

C-6.1.Pokyny při manipulaci

C-7 Nezbytné operace se vzorkem, stabilita

C-8 Základní informace k bezpečnosti

C-9 Informace k dopravě vzorků

C-10 Informace o zajišťovaném svozu vzorků

D-1 Příjem žádanek a vzorků

D-2 Kriteria přijetí nebo odmítnutí vzorku

D-3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku

E-1 Hlášení výsledků v kritických intervalech

E-2 Informace o formách vydávání výsledků

E-3 Typy nálezů a laboratorních zpráv

E-4 Vydávání výsledků přímo pacientům

E-5 Změny výsledků a nálezů

E-6 Intervaly od dodání vzorku k vydání výsledku

E-7 Vydávání potřeb laboratoří

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 2 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

F- Přílohy

Žádanky CIM typu L,T

B-1 IDENTIFIKACE LABORATOŘE A DŮLEŽITÉ ÚDAJE

Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem (ZÚ) byl zřízen podle § 86 odst. 1 zákona č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. dnem 1. ledna 2003.

Oddělení lékařské mikrobiologie (dále OLM) je pracovištěm zaměřeným na laboratorní mikrobiologickou diagnostiku infekčních onemocnění a mikrobiologickou konzultační činnost. V této oblasti zajišťuje potřeby lůžkové i ambulantní pro klienty externích zdravotnických zařízení tvořené praktickými lékaři pro děti a dorost, praktickými lékaři pro dospělé a ambulantními specialisty různorodého zaměření. Oddělení lékařské mikrobiologie poskytuje služby v odbornostech 802, 804, 805, 822. Snahou OLM je poskytovat maximálně kvalitní a co nejvíce dostupné a komplexní laboratorní služby.

Organizace, laboratoř, vedení :

název organizace	Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem
identifikační údaje	IČO – 710 09 361
typ organizace	Příspěvková
statutární zástupce organizace	Ing.Pavel Bernáth
adresa	Moskevská 15, 400 01 Ústí nad Labem
web	www.zuusti.cz
název laboratoře	Centrum imunologie a mikrobiologie – Odd.lékařské mikrobiologie
identifikační údaje	IČO - 710 09 361
adresa	Moskevská 15, 400 01 Ústí nad Labem
umístění	Areál Masarykovy nemocnice Bukov, budova S (Na Kabátě 229)
okruh působnosti laboratoře	pro neakutní lůžkovou péči pro ambulantní zařízení
vedoucí klinické laboratoře	RNDr. Vlastimil Král, CSc.
Lékařský garant	MUDr.Karola Haasová, MUDr.Josef Richter,CSc.
telefon / fax	477 751 830 / 477 751 817
web	www.zuusti.cz

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 3 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

B-2 ZÁKLADNÍ INFORMACE O LABORATOŘI

Personální zajištění laboratoře, kontakty :

PRACOVNÝ, ADMINISTRATIVA			
vedoucí CIM	RNDr.Král Vlastimil, CSc.	477 751 802	vlastimil.kral@zuusti.cz
sekretariát	Dosedlová Lada	477 751 800	lada.dosedlova@zuusti.cz
vedoucí laborantka	Vondráková Michaela, Dis.	477 751 803	michaela.vondrakova@zuusti.cz
VŠ pracovna	MUDr.Richter Josef,CSc.		
VŠ pracovna	MUDr. Haasová Karola	477 751 806	karola.haasova@zuusti.cz
LABORATOŘE			
odd. lékařské mikrobiologie			
vedoucí oddělení	RNDr.Král Vlastimil,CSc.	477 751 802	vlastimil.kral@zuusti.cz
odborný garant	MUDr.Haasová Karola	477 751 806	karola.haasova@zuusti.cz
příjem materiálu		477 751 823	
klinická mikrobiologie		477 751 830	
laboratoř TBC		477 751 836	

B-3 ZAMĚŘENÍ LABORATOŘE

Oddělení lékařské mikrobiologie provádí základní a specializovaná vyšetření v oborech lékařská mikrobiologie, mykobakteriologie, lékařská mykologie, lékařská parazitologie. Jedná se o základní a specializovaná vyšetření biologického materiálu humánního původu, konzultační služby a kompletace výsledků rutinních vyšetření.

Tato vyšetření jsou poskytována pro lůžková, ambulantní zařízení i pro samoplátce.

B-4 ORGANIZACE LABORATOŘÍ, JEJICH VNITŘNÍ ČLENĚNÍ, VYBAVENÍ A OBSAZENÍ

Laboratoře OLM poskytují vyšetření pro ambulance Centra imunologie a mikrobiologie a také pro externí zdravotnická zařízení. Oddělení zajišťuje denní provoz s přesně definovaným spektrem rutinních a specializovaných vyšetření. Spádová oblast laboratoří a rozsah vyšetření jsou dány požadavky ambulancí CIM a spolupracujících zdravotnických zařízení a snahou je vyhovět všem zdravotnickým zařízením požadujícím zpracování biologického materiálu. Spolupráce není vázána smluvně, pro zpracování je dostačující ústní dohoda o spolupráci s návazností na pokyny uváděné v laboratorní příručce a ostatní doporučení laboratoře. Svoz biologického materiálu je zajištěn vlastní autodopravou s maximální snahou vyhovět požadavkům klientů a požadavkům preanalytické fáze. Laboratoře OLM jsou rozděleny na bakteriologickou, parazitologickou, mykologickou a mykobakteriologickou.

Pracovní režim laboratoří OLM :

laboratoře OLM	7:00 – 15:30	provedení analýz, kompletace výsledků, telefonické hlášení výsledků
VŠ pracovny	7:00 – 15:30	konzultace k výsledkům

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 4 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

B-5 SPEKTRUM NABÍZENÝCH SLUŽEB

- Kompletní mikrobiologická vyšetření z běžně získávaných biologických materiálů (krev, moč, stolice, další tělesné tekutiny, výtěry a stěry z různých částí lidského těla) včetně identifikace bakteriálních kmenů, mykotických agens, určení citlivosti na antibiotika a antimykotika, identifikace mykobakteriálních kmenů, určení citlivosti na antituberkulotika a průkazu parazitologického patogena v perianálních stěrech nebo ve stolici
- Transport vzorků do laboratoře a rozvoz výsledků vyšetření.
- Distribuce odběrových souprav, sterilních zkumavek, žádanek na vyšetření a všeho dalšího k provedení laboratorního vyšetření.
- V případě výskytu závažného patogena - telefonické konzultace.

Materiál na vyšetření je přijímán ve všední dny v době běžné pracovní doby

C. Manuál pro odběry primárních vzorků

C-1 ZÁKLADNÍ INFORMACE

Odběr biologického materiálu by měl probíhat na základě doporučení, uvedených v laboratorní příručce nebo doplňkových pokynech vydávaných laboratoří. Dodržení níže uvedených pokynů je jednou z podmínek pro správné zpracování biologického materiálu a zaručuje správné stanovení a interpretaci výsledků laboratoří. Při nedodržení uvedených pokynů může dojít ke zkreslení stanovovaných hodnot a k chybné interpretaci výsledků, která může v důsledku vést k poškození pacienta nebo ke zbytečnému opakování odběru vzorků. Laboratoř má nastaveny mechanismy jak tyto chyby eliminovat, avšak žádný z dosud známých mechanismů nezaručuje stoprocentní jistotu vyřazení chybně odebraných vzorků. Důrazně tak žádáme všechny spolupracující subjekty, aby pokyny v co nejširším rozsahu dodržovaly.

Odběrové místo a příjem materiálu CIM

Odběrové místnosti CIM ZÚ se nachází v budově S areálu MN, na adrese Na Kabátě 229, 400 11 Ústí nad Labem. Odběrová místnost v přízemí, prostřední dveře v prostoru imunologických ambulancí, slouží pro odběry biologického materiálu (krev, moč).

Provozní doba - pondělí až pátek od 7:00 do 15:00 hodin

Místnost příjmu materiálu v přízemí vpravo slouží k předání vzorků biologického materiálu odebraných mimo odběrovou ambulanci CIM. Vzorky se předávají vždy osobně pracovníkům příjmu laboratoří. Provozní doba - pondělí až pátek od 7:00 do 16:00 hodin.

C-2 POŽADAVKOVÉ LISTY (ŽÁDANKY)

Žádanky a odběry

Objednávky laboratorního vyšetření (dále žádanky) jsou součástí každého klinického vzorku, který je doručen do laboratoře OLM. Pro zjednodušení komunikace používá laboratoř žádanky vlastní, které jsou zdarma dodávány na vyžádání do ordinací spolupracujících lékařů, každý spolupracující lékař je seznámen s tím, jak má být žádanka vyplněna tak, aby mohl být vzorek přesně identifikován. Laboratoř může přijmout i žádanku odlišnou, ale platnou podle metodiky VZP. Žádanky jsou v laboratoři archivovány po dobu 5ti let.

L – Mikrobiologické vyšetření

T – Mykobakteriologické vyšetření

Používáním autorizovaných žádanek CIM ZÚ Ústí n. L. potvrdíte záměr požadovat vyšetření zvolených parametrů u pacienta na tomto pracovišti. Volba laboratoře je právem odesílajícího lékaře.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 5 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

Při vyplňování věnujte pozornost následujícím pokynům:

Údaje v žádance musí být vyplněny podle platné "Metodiky pro pořizování a předávání dokladů VZP ČR, verze 6.0" způsobem odpovídajícím požadavkům na formulář VZP-06/1996 (s. 29 Metodiky). Musí tedy obsahovat vedle jména pacienta jeho RČ, údaj o pojišťovně, Vaše IČZ a č. odbornosti, hlavní a vedlejší dg. podle klasifikace MKN. Žádanka obsahuje potřebné kolonky pro tyto nezbytné údaje.

V případě použití **jiného typu žádanky** (např. "výměnný list - poukaz" nebo formulář VZP-06) je nutné adresně uvést CIM ZÚ, pokud míníte vyšetření odeslat na toto pracoviště.

Žádanky je možno získat na OLM po telefonické dohodě, lze o ně napsat, popř. faxovat nebo vložit požadavek k zasílaným vzorkům.

Základní identifikační znaky požadované a povinně uváděné na požadavkovém listu (žádance):

- kód pojišťovny pojištěnce (pacienta)
- číslo pojištěnce - pacienta (rodné číslo, číslo pojistky u cizinců)
- příjmení, jméno a tituly pacienta
- základní a další diagnózy pacienta
- věk v rocích a pohlaví pacienta v situacích, kdy nejsou jednoznačně určena číslem pojištěnce
- datum odběru (datum a čas přijetí vzorku laboratoří je automaticky evidován laboratorním informačním systémem po přijetí žádanky)
- identifikace objednavatele (podpis a razítko, které musí obsahovat údaje - ústav, oddělení, jméno lékaře, IČP, IČZ, odbornost) nejsou-li tyto údaje vyplněny v horní části žádanky
- kontakt na objednavatele - adresa, telefon nebo jiné spojení
- urgentnost dodání (viz. Požadavky na urgentní vyšetření)
- požadovaná vyšetření (vázaná k dodanému vzorku nebo k dodaným vzorkům)

Nepovinné údaje:

Na žádanku lze uvést doplňující klinické informace týkající se pacienta a vyšetření popis typu primárního vzorku pokud se jedná o jiný typ vzorku než je krev, moč či likvor, datum a čas zahájení transportu vzorku do laboratoře (doporučený údaj) a další informace. V případě potřeby je nutné tyto informace sdělit separátně.

V případě použití jiného typu žádanky (např. "výměnný list - poukaz" nebo formulář VZP-06) je nutné adresně uvést CIM ZÚ, pokud míníte vyšetření odeslat na toto pracoviště.

Postup při odmítnutí vzorku viz dokument D-2 Kriteria přijetí nebo odmítnutí vzorku.

Postup při nesprávné identifikaci viz dokument D-3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku.

C-3 ÚSTNÍ (TELEFONICKÉ) POŽADAVKY NA VYŠETŘENÍ

V případě potřeby doplnění některého vyšetření z již dříve dodaného vzorku je možno uplatnit požadavek na dodatečné vyšetření. Na jakýkoliv ústní požadavek však s ohledem na pravidla stanovená zdravotními pojišťovnami je nutné dodatečně dodat žádanku s vyplněnými požadavky na vyšetření. Materiál je skladován minimálně po dobu 72 hodin po zpracování, ale vybrané parametry nelze po určité době vzhledem k jejich stabilitě již zpracovávat. Případně ústní požadavky je tedy nutné sdělovat laboratoři neprodleně.

Ústní požadavek na vyšetření přijímá laboratoř pouze od lékaře nebo pověřené sestry, nikoliv od pacientů. (Výjimku tvoří pacienti samoplátci, zde však doporučujeme konzultaci s ošetřujícím lékařem nebo úsekovým vedoucím v laboratoři).

C-4 PŘÍPRAVA PACIENTA PŘED VYŠETŘENÍM

ODBĚRY PROVÁDĚJÍ LÉKAŘI NEBO SESTRY PODLE INSTRUKCÍ, KTERÉ JSOU ZDE POPSÁNY A SDĚLENY SPOLUPRACUJÍCÍ STRANĚ PŘI OSOBNÍ NÁVŠTĚVĚ. V NĚKTERÝCH PŘÍPADECH (MOČ, STOLICE NA PARAZITY) SI ODBĚR, DLE INSTRUKCÍ A PO VYDÁNÍ ODBĚROVÉ SOUPRAVY A ŽÁDANKY, MOHOU PROVÉST I SAMI PACIENTI.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 6 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

C-5 IDENTIFIKACE PACIENTA NA ŽÁDANCE A OZNAČENÍ VZORKU

Nezbytnou identifikaci biologického materiálu před přidělením laboratorního čísla (kódu) tvoří nejméně příjemci pacienta a číslo pojištěnce (rodné číslo), jinak je nutné materiál odmítnout (viz dále). Pokud je nádoba s biologickým materiálem označena z uvedených povinných identifikačních znaků pouze jménem pacienta, laboratoř ji může přijmout za předpokladu, že je jednoznačně připojena k žadance s kompletní identifikací pacienta (přilepením, v uzavřeném obalu a podobně). Výjimku tvoří nemocní, u nichž není kompletní identifikace k dispozici (neznámé osoby nebo osoby, u nichž jsou k dispozici povinné identifikační znaky jen v částečném rozsahu). Odesílající oddělení je povinno srozumitelně o této skutečnosti informovat laboratoř a zajistit nezaměnitelnost biologického materiálu a dokumentace. Jiný způsob označení biologického materiálu se nepřipouští, resp. je důvodem pro odmítnutí.

Do laboratoří OLM je třeba odeslat biologický materiál spolu s žádankou vyplněnou podle bodu C2. Pro jednoznačné určení vyšetření je u každého materiálu doporučeno vyplnit datum a čas odběru biologického materiálu. Pro správné odeslání výsledkového listu je nutný upřesňující údaj o odesílajícím oddělení (stanice, ambulance) nebo jiný doplňující údaj. Pro urgentní vyšetření je nutný údaj o telefonním čísle, na který se výsledek hlásí, v opačném případě bude snahou nahlásit takovýto výsledek na telefon, uváděný při komunikaci s laboratoří. Ostatní identifikační údaje u většiny pacientů obsahuje databáze laboratorního informačního systému (titul pacienta, odbornost ordinujícího lékaře, adresa ordinujícího lékaře atd.).

Vzorky pacientů určené k vyšetření bez pozitivní identifikace pacienta se v laboratoři nesmějí vyskytovat. Po kontrole přijatého materiálu a požadavkového listu (žádanky) jsou identifikační znaky pacienta zadány do laboratorního informačního systému. Požadavkovému listu a zadanému vzorku je automaticky přiřazeno laboratorní číslo. Tak je zajištěna návaznost identifikovaného jedince na žadance a označené zkumavky s materiálem (primární vzorek). Přiřazené laboratorní číslo je vytištěno na výsledkovém listu v komentáři k výsledku.

C-6 ODBĚRY VZORKŮ - METODIKA:

KRKna K+C

Postup při odběru vzorku: vzorek odebrat

- a) na sterilní tampon, při odvozu do cca 3 hodin
- b) do transportní půdy Amies, v případě odvozu vzorku po 3 hodinách

Pacient je vyzván, aby otevřel ústa. Špátlí se mu přidrží jazyk, aby byl dobrý přístup k vyšetřované tkáni. Sterilním vatovým tamponem se otáčivým pohybem setře povrch obou mandlí nebo patrových oblouků. Na závěr lze špičkou tamponu nabrat hnis z případných ložisek. Vatový tampon se vloží do odběrové soupravy s transportní půdou. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!! Maximální doba skladování 24hod.

Výsledek: dle nálezu 2 - 5 dnů

NOS na K+C

Postup při odběru vzorku: vzorek odebrat

- a) na sterilní tampon, při odvozu do cca 3 hodin
- b) do transportní půdy, v případě odvozu vzorku po 3 hodinách

Sterilní vatový tampon se opatrně zavede pacientovi do nosního otvoru a otáčivým pohybem se vytře nosní průduch tak, aby byl povrch tamponu co nejvíce pokryt slizničním sekretem. Jedním tamponem je možné vytřít obě nosní dírky. Vatový tampon se zanoří do odběrové soupravy s transportní půdou. Vzorek se řádně označí. Maximální doba skladování 24hod.

Výsledek dle nálezu 2-5 dnů.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 7 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

Cílený odběr na průkaz Bordetella pertussis a parapertussis

Vzorek se odebere do transportní půdy Amies, na počátku onemocnění, nejlépe do 2 týdnů trvání příznaků (kašel). Odběr vzorku se provede před zahájením ATB terapie, ráno na lačno, nečistit zuby, nežvýkat žvýkačku a nekouřit. Provede se transnazální výtěr nebo se nabere aspirát z nosohltanu a tampon se zanoří do transportní půdy Amies.

Technika odběru: Tampon na drátku se jemně zasune přes nosní průduch, těsně podél nosní přepážky a po spodní stěně nosní dutiny až k zadní stěně nosohltanu (délka zasunuté části drátku přibližně odpovídá vzdálenosti od nosního křídla po tragus). Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!! Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

NOSOHLTAN na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do transportní půdy Amies – drát. Sterilní vatový tampon na drátku se před odběrem ohne do úhlu 60° - 90° o hrdlo zkumavky. Pacient je vyzván, aby otevřel ústa. Špátlí se mu přidrží jazyk, aby nedošlo ke kontaminaci výtěru ústní flórou. Tampon se zavede pacientovi za okraj měkkého patra, tam se otočí nahoru a vytře se klenba nosohltanu. Při vyndávání tamponu je potřeba zamezit dotyku se sliznicí dutiny ústní. Po odběru vzorku se drát narovná o okraj zkumavky a zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

TONSILY na K+C

Postup při odběru vzorku: vzorek odebrat

- a) na sterilní tampon, při odvozu do cca 3 hodin
- b) do transportní půdy Amies, v případě odvozu vzorku po 3 hodinách

Pacient je vyzván, aby otevřel ústa. Špátlí se mu přidrží jazyk, aby nedošlo ke kontaminaci výtěru ústní flórou. Sterilním vatovým tamponem se setře celá plocha tonzil a eventuální hnisavé čepy. Po odběru vzorku se vatový tampon zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

HRTAN na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do transportní půdy Amies – drát. Sterilní vatový tampon na drátku se před odběrem ohne do úhlu 60° - 90° o hrdlo zkumavky. Pacient je vyzván, aby otevřel ústa. Špátlí se mu přidrží jazyk, aby nedošlo ke kontaminaci výtěru ústní flórou. Tampon se zavede pacientovi za okraj měkkého patra, tam se otočí dolů a setře se povrch hrtanu. Při vyndávání tamponu je potřeba zamezit dotyku se sliznicí dutiny ústní. Po odběru vzorku se drát narovná o okraj zkumavky a zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

OKO na K+C

Postup při odběru vzorku: vzorek odebrat

- a) do transportní půdy Amies - drát
- b) do transportní půdy Amies

Je vhodné sterilní vatový tampon navlhčit sterilním fyziologickým roztokem. Pacientovi se odtáhne dolní okraj víčka a navlhčeným vatovým tamponem se setře spojivkový vak. Je třeba se vyvarovat kontaktu s okolní kůží. Po odběru vzorku se tampon zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 8 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

K vyšetření na průkaz Chlamydia trachomatis se používá speciální tampon na drátku nebo tampon Chlamydia Clearview. Pokud vzorek není odeslán v den odběru vzorku, je možno ho uchovat v lednici (2 - 8°C). Vzorek se nesmí mrazit!!! Výsledky: do 24 hodin. Maximální doba skladování 24hod.

UCHO na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do transportní pudy Amies – drát. Sterilním vatovým tamponem na drátku se provede výtěr ze zevního zvukovodu. Pokud je porušen bubínek je možno odebrat i sekret, který vytéká ze středouší. Po odběru vzorku se vatový tampon zanoří do transportní pudy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

VÝTĚR Z REKTA na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do transportní pudy Amies.

Vzhledem ke kultivační náročnosti některých střevních patogenů – Shigella, Campylobacter, Yersinia – je nutné používat jen odběrové soupravy s transportní pudou. Vzhledem k možnému výskytu patogenů podléhajících povinnosti hlášení (Salmonell, Shigel, Campylobacterů) epidemiologickému oddělení, je nutné uvádět na žádanku i adresu pacienta. Před odběrem je vhodné sterilní vatový tampon navlhčit fyziologickým roztokem. Pacient klečí opíraje se o lokty nebo leží na boku. Vyzve se, aby zatlačil jako na stolicí a do konečníku se mu vsune asi do hloubky 5 cm sterilní vatový tampon a pootočí se jím. Vatový tampon se po odběru vzorku zanoří do transportní pudy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Maximální doba skladování 24hod.

VÝTĚR Z POCHVY A CERVIXU na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do transportní pudy Amies.

Odběrovým tamponem se setře sekret ze zadní klenby poševní nebo cervixu. Je třeba zamezit kontaktu odběrového tamponu s kůží. Po odběru vzorku se vatový tampon zanoří do transportní pudy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Výtěr z cervixu na speciální kultivace a vyšetření:

Kultivace na průkaz GO

Odběr vzorku se provádí do transportní pudy

Transportní medium s odebraným vzorkem co nejdříve doručit do laboratoře nebo skladovat při teplotě 37°!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů. Maximální doba skladování 24hod.

Průkaz antigenu Chlamydia trachomatis

Při odběru vzorku nutné nejdříve odstranit hlenovou zátku. Odběr vzorku na průkaz antigenu Chlamydia trachomatis se provádí speciální odběrovou soupravou. Sterilním tamponem se odstraní hlen z povrchu děložního čípku. Tampon se po použití vyhodí. Druhý tampon - originál se zavede do endocervixu a otáčí se s ním asi 10 až 30 sekund. Tampon se vyjme tak, aby se nedotkl povrchu pochvy a vloží se zpět do transportní tuby. Pokud vzorek není odeslán v den odběru vzorku, je možno ho uchovat v lednici (2 - 8°C). Vzorek se nesmí mrazit!!! Maximální doba skladování 24hod.

Kultivace mykoplazmat a ureaplasmat

Odebíraný vzorek: vaginální výtěry, moč, stěr z cervixu, uretry.

Vaginální výtěr, cervix – k odběru vzorku se používá sterilní tampon (např. Dacron) nebo cytologický kartáček, který se po odběru vzorku vytřepe do transportního média. Při odběru vzorku z cervixu je nutno před samotným odběrem vzorku odstranit sekret jiným sterilním tamponem.

Uretra – očistit ústí a setřít nebo seškrábnout buňky z močovodu

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 9 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

Moč – odebrat první proud moči Naočkované medium je nutné skladovat při teplotě 2 - 8 °C!!!

Výsledky: 4 dny

Maximální doba skladování 24hod.

VÝTĚR Z MUŽSKÉ MOČOVÉ TRUBICE na K+C

Postup při odběru vzorku: vzorek odebrat

- a) do transportní půdy Amies - drát
- b) do transportní půdy Amies

Odběrový tampon se otáčivým pohybem zavede do močové trubice a vytáhne. Je třeba zamezit kontaktu odběrového tamponu s povrchem kůže. Tampon se po odběru vzorku zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů

Výtěr z močové trubice na speciální kultivace a vyšetření:

Kultivace na průkaz GO

Odběr vzorku se provádí do transportní půdy

Transportní medium s odebraným vzorkem co nejrychleji doručit do laboratoře nebo skladovat při teplotě 37°!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů.

Maximální doba skladování 24hod.

Průkaz antigenu Chlamydia trachomatis

Odebíraný vzorek: *moč*

Odběr vzorku na průkaz antigenu Chlamydia trachomatis se provádí do sterilního kontajneru.

Odebere se 20 - 30 ml moče z prvního proudu. Zkumavku s odebranou močí doručit do dvou hodin do laboratoře, pokud není možné doručit vzorek do laboratoře včas, je nutné uchovat zkumavku při teplotě 2 - 8°C, maximálně však 24 hodin!!!

Odběr vzorku na průkaz, identifikaci mykoplazmat a ureaplasmat.

Odebíraný vzorek: stěr z uretry, moč, ejakulát

Odběr vzorku na průkaz mykoplazmat (uretra) se provádí do transportního média. Před použitím se transportní medium nechá 2 minuty při pokojové teplotě, poté se inokuluje odebraným vzorkem. *Uretra* – očistit ústí a setřít nebo seškrábnout buňky z močovodu. *Moč* – odebrat první proud moči. *Ejakulát* – odebrat do sterilní zkumavky. Naočkované medium je nutné skladovat při teplotě 2 - 8 °C.

Výsledky: 4 dny

Maximální doba skladování 24hod.

STĚR Z RÁNY A OSTATNÍCH LOKALIZACÍ na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do transportní půdy Amies. Sterilním vatovým tamponem se setře okraj rány nebo sekret samotný. Tampon je třeba nechat sekretem řádně prosáknout. Po odběru vzorku se vatový tampon zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů. Maximální doba skladování 24hod.

HNIS, PUNKTÁT na K+C

Postup při odběru vzorku: vzorek odebrat

- a) sterilní stříkačkou, kterou se odebere tekutina z rány
- b) do transportní půdy Amies

Při punkci dutiny je třeba místo vpichu dezinfikovat. Odebranou tekutinu ponechte ve stříkačce, jehlu zabodněte do gumové zátky. Pokud nelze použít stříkačky, může se poškozené místo setřít sterilním vatovým tamponem a ten pak zanořit do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Při použití stříkačky se minimalizuje vystavení vzorku vzdušnému kyslíku a je vyšší šance k průkazu anaerobních patogenů.

Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!!

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dnů. Maximální doba skladování 24hod.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 10 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

SPUTUM na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do sterilního kontajneru. Pacient provede odběr ranního sputa na lačno, vyplivne sputum do širokohrdlé zkumavky. Zkumavku s odebraným sputem skladovat při teplotě 2 – 8°C.

Výsledky: dle nálezu 2 - 5 dni. Maximální doba skladování 24hod.

MOČ na K+C

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do sterilního kontajneru. Před započítím odběru vzorku je nutné, aby si pacient řádně omyl genitálie včetně zevního ústí močové trubice vodou a mýdlem. Pacient se vymočí do sterilní zkumavky a pokusí se zachytit střední proud moče. (tzn. začne močit a teprve po několika vteřinách odebere vzorek, eliminuje se tak možnost kontaminace moči bakteriální flórou z kožního povrchu.) Vzorek se řádně označí. Zkumavku s odebranou močí doručit do dvou hodin do laboratoře, pokud není možné doručit vzorek do laboratoře včas, je nutné uchovat zkumavku při teplotě 2 – 8°C, maximálně však 24 hodin!!!

Výsledky: dle nálezu 1 - 3 dni

MOP

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat sterilním vatovým tamponem na dvě podložní skla. Sterilním vatovým tamponem se odebere poševní sekret a natře se na plochu podložních skel. Nátěr se nechá zaschnout a poté se vloží do transportního boxu určeného pro přepravu skel. Vzorek se řádně označí.

Výsledky: 1 - 2 dny

Maximální doba skladování 24hod.

STOLICE NA PARAZITOLOGICKÉ VYŠETŘENÍ

Postup při odběru vzorku:

Vzorek odebrat do kontejneru s lopatičkou.

- a) Stolice o velikosti lískového oříšku se odebere lopatičkou, která je součástí odběrové soupravy. Vzorek se řádně označí. Pokud vzorek není odeslán v den odběru, je možno ho uchovat v lednici 2 - 8°C!!!

Výsledky: 1 - 2 dny

- b) při vyšetření na Oxyuriasu se odebere otisk z perianálních řas na speciálně připravené sklo s isolepící páskou (lepex). Lepící páska se odlepí od podložního sklíčka, lepivou částí se přitlačí na anální otvor a sevřením hýždí na několik vteřin se odebere otisk. Páska se opatrně rukou nebo pomocí pinzety nalepí zpět na sklíčko. Doporučujeme provést odběr vzorku ráno před umytím. Vzorek se řádně označí. Vzorek je možno uchovat při pokojové teplotě nebo v lednici 2 - 8°C!!!

Výsledky: 1 - 2 dny. Maximální doba skladování 24hod.

MYKOLOGICKÉ VYŠETŘENÍ

POVRCHOVÉ MYKÓZY vzorek odebrat do sterilní zkumavky. Odebírá se dostatečné množství vzorku – kožní šupiny (30-60 šupin z okrajů lezí), krusty, hnis, obsahy puchýřů, podnehtové hyperkeratózy, pozměněné chlupy a vlasy, biotický vzorek. U dermatomykóz musí být pacient nejméně 14 dní bez antimykotické terapie u onychomykóz nejméně 30 dní. Falešně negativní výsledek kultivace je způsoben sníženou životaschopností mykotického agens v důsledku aplikace antimykotik. Před odběrem vzorku se otre postížené místo, včetně nehtů 70% alkoholem. Skalpelem nebo tamponem se nabere potřebné množství vzorku. U mykóz kůže doporučujeme odebírat kožní šupiny z okrajů lezí. Zkumavku s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!! Maximální doba skladování 24hod.

Výsledky: 14 až 21 dnů

VISCERÁLNÍ MYKÓZY

Vzorek odebrat do transportní půdy Amies. Sterilním vatovým tamponem se setře postížená lokalizace. Po odběru vzorku se vatový tampon zanoří do transportní půdy. Vzorek se řádně označí. Transportní medium s odebraným vzorkem skladovat při pokojové teplotě!!! Maximální doba skladování 24hod.

Výsledky: 10 dnů

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 11 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

Materiál na BK

Sputum na BK

Se odebírá po instrukci a pod dohledem zdravotnického pracovníka, a to v množství min. 2 ml až max. 5 ml do plastového sterilního kontejneru se zevně vyznačeným graduováním odebraného množství.

Laryngální výtěr = LV na BK

Odebírá se výjimečně u nespolupracujících pacientů: děti, klienti psychiatrických léčeben apod. Jeden odběr tj. jedno vyšetření = 3 LV vatové sondy z chrommolybdenového drátu. Před vlastním odběrem se zvlhčí ve sterilním fyziologickém roztoku event. ve sterilní destilované vodě. Drát se ohýbá o stěnu odběrové soupravy tak, aby jej bylo možno zavést za kořen jazyka nad epiglottis. Poté pacient vydatně zakašle. Pacient je předem instruován o postupu odběru.

C.6.1 POKYNY PŘI MANIPULACI

Základní pokyny pro bezpečnost práce při manipulaci se vzorky. Vzorky v laboratoři obsahují potenciálně infekční vzorek, je proto nezbytné zachovávat všechny zásady bezpečné laboratorní praxe. Všichni pracovníci laboratoře, kteří přicházejí se vzorky do kontaktu, jsou proškoleni a seznámeni s Provozním řádem, kde jsou pravidla bezpečnosti pro práci s infekčním vzorkem popsány. Provozní řád byl zpracován dle Zákona č.306/2012 Sb., vyhlášky č. 195/2005 Sb. a schválen příslušným orgánem.

C-7 NEZBYTNÉ OPERACE SE VZORKEM, STABILITA

Po odběru vzorku je vždy nutné provést nezbytné operace, jakou je kontrola bezpečného uzavření vzorku, aby nemohlo dojít k úniku biologického materiálu, kontrolu označení vzorků a vyplnění žádanek. Vzorek by neměl být vystavován extrémním teplotám nebo slunečnímu světlu. Požadují-li to vybrané analyty, jsou pokyny pro nezbytné operace se vzorkem uvedeny v laboratorní příručce u těchto analytů a v kapitole C -6 Odběr vzorku.

Při zpracování vzorku v laboratoři je se vzorkem nakládáno tak, aby byla zajištěna jeho stabilita, proto lze vybraná vyšetření doplnit na základě požadavku zdravotnického zařízení ještě i v následujících dnech.

Transport primárních vzorků do laboratoře svozem biologického materiálu

Svoz biologického materiálu od spolupracujících zdravotnických zařízení je prováděn s maximální snahou dodržet časové limity pro stabilitu analytů. Obvykle platí, že vzorek se ke zpracování v laboratoři dostane do 2 hodin po jeho převzetí ze zdravotnického zařízení. Jsou-li u některých analytů uvedeny v laboratorní příručce kratší časy stability než jsou 2 hodiny po odběru, doporučujeme pacienta odeslat na odběr do odběrových míst laboratoře nebo ve výjimečných případech domluvit jinou variantu svozu biologického materiálu do laboratoře s vedoucím dopravy laboratoře. Odesílat pacienta se vzorkem do laboratoře není příliš vhodná varianta transportu vzorku do laboratoře vzhledem ke skutečnosti, že pacient nebývá poučen o pravidlech manipulace se vzorkem. Při transportu laboratoří je odebraný biologický materiál uložen společně s dokumentací v uzavíratelných transportních nádobách a neprodleně dopravován do laboratoře. Laboratoři nejsou předem známa vyšetření, která budou zdravotnická zařízení požadovat, proto je povinností zdravotnického zařízení o odebíraných vyšetřeních požadujících zvláštní nároky na preanalytickou fázi vždy předem informovat.

Na příjmu CIM je dovezený materiál postupně přijímán, označen. Další informace k přepravě vzorků viz. Informace k dopravě vzorků.

C-8 ZÁKLADNÍ INFORMACE K BEZPEČNOSTI PŘI PRÁCI SE VZORKY

Obecné zásady strategie bezpečnosti práce s biologickým materiálem jsou obsaženy ve Vyhlášce Ministerstva zdravotnictví č. 440/2000 Sb., kterou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče. Na základě této směrnice byly stanoveny tyto zásady pro bezpečnost práce s biologickým materiálem:

- Každý vzorek je nutné považovat za potenciálně infekční.
- Žádanky ani vnější strana zkumavky nesmí být kontaminovány biologickým materiálem – toto je důvodem k odmítnutí vzorku.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 12 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

- Vzorky od pacientů s přenosným virovým onemocněním či multirezistentní nosokomiální nákazou mají být viditelně označeny.
- Vzorky jsou přepravovány v uzavřených zkumavkách, které jsou vloženy do stojánku nebo přepravního kontejneru tak, aby během přepravy vzorku do laboratoře nemohlo dojít k rozlítí, potřísnění biologickým materiálem nebo jinému znehodnocení vzorku.

CIM a všechny spolupracující subjekty jsou povinny tyto pokyny aplikovat v plném rozsahu.

C-9 INFORMACE K DOPRAVĚ VZORKŮ

Informace o dopravě vzorků do laboratoře Transport vzorků do laboratoře je prováděn vlastní svozovou službou /dle Itineráře jízd/ a svozovou službou externí. Ve zvláštních případech jsou vzorky doručeny do laboratoře samotným pacientem. Pro dopravu vzorků do laboratoře je zpracována dokumentace, kde jsou popsány podmínky, za jakých se vzorek dopravuje. Vzorky s dokumentací jsou přepravovány v uzavřených odběrových soupravách, které jsou vloženy do sáčku určeného pro přepravu biologického vzorku a vše je uzavřeno v přepravním termoboxu, tak, aby během přepravy do laboratoře nemohlo dojít k znehodnocení. Svoz vzorků je prováděn tak, aby byly dodrženy požadované časové limity uvedené v kap. C.8. a vzorek byl transportován v doporučeném teplotním rozsahu. Pracovník svozu se řídí pokyny, tak aby byla zajištěna

C-10 INFORMACE O ZAJIŠŤOVANÉM SVOZU BIOLOGICKÉHO MATERIÁLU

Svoz biologického materiálu je zajišťován pro ordinace lékařů v Ústí nad Labem a v ostatních regionech Ústeckého kraje. Svoz probíhá ve všedních dnech. Na pracoviště příjmu CIM je dopraven veškerý biologický materiál s požadavky na vyšetření v laboratořích OLM. Výsledky mikrobiologických vyšetření jsou distribuovány lékařům prostřednictvím svozu ve svozový den následující po potvrzení kompletního výsledku VŠ pracovníkem. Svoz zajišťuje i dodání požadovaných odběrových potřeb a požadavkových listů (viz Vydávání potřeb laboratoří).

D-1 PŘÍJEM ŽÁDANEK A VZORKŮ

Identifikace pacienta na biologickém materiálu

Náležitosti žádanky a vzorků jsou řešeny v oddíle C této příručky. Obecně pro soulad počtu vzorků a žádanek platí: 1 žádanka + odpovídající počet odběrových nádob dle specifikace vyšetření

Nezbytnou identifikaci biologického materiálu před přidělením laboratorního čísla (kódu) tvoří nejméně příjmení pacienta a číslo pojištěnce (rodné číslo), jinak je nutné materiál odmítnout (viz dále). Pokud je nádoba s biologickým materiálem označena z uvedených povinných identifikačních znaků pouze jménem pacienta, laboratoř ji může přijmout za předpokladu, že je jednoznačně připojena k žádance s kompletní identifikací pacienta (přilepením, v uzavřeném obalu a podobně).

Výjimku tvoří nemocní, u nichž není kompletní identifikace k dispozici (neznámé osoby nebo osoby, u nichž jsou k dispozici povinné identifikační znaky jen v částečném rozsahu). Odesílající oddělení je povinno srozumitelně o této skutečnosti informovat laboratoř a zajistit nezaměnitelnost biologického materiálu a dokumentace. Jiný způsob označení biologického materiálu se nepřipouští, resp. je důvodem pro odmítnutí.

D-2 KRITERIA PRO PŘIJETÍ NEBO ODMÍTNUTÍ PRIMÁRNÍCH VZORKŮ

Důvody pro odmítnutí biologického materiálu a/nebo žádanky v laboratoři

Odmítnout lze:

- žádanku s biologickým materiálem, na které chybí nebo jsou nečitelné základní údaje a není možné je doplnit na základě dotazu pacienta a/nebo obsahuje požadavek (požadavky) na vyšetření, které laboratoře komplementu neprovádějí ani nezajišťují (s ohledem na seznam zajišťovaných vyšetření),
- žádanku nebo odběrovou nádobu znečištěnou biologickým materiálem,
- nádobu s biologickým materiálem, kde není způsob identifikace materiálu z hlediska nezaměnitelnosti dostatečný.

DRÁVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 13 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

- nádobu s biologickým materiálem, kde zjevně došlo k porušení doporučení o preanalytické fázi
- neoznačenou nádobu s biologickým materiálem,
- biologický materiál bez žádanky

D-3 POSTUPY PŘI NESPRÁVNÉ IDENTIFIKACI VZORKU NEBO ŽÁDANKY

Postup laboratoře při nesprávné identifikaci na biologickém materiálu nebo žádance - rutinní požadavky

Vzorky, které nejsou správně označeny, lze odmítnout dle výše zmíněných kritérií. Žádanka s popisem nedostatečné identifikace biologického materiálu a s podpisem pracovníka zodpovídajícího v den příjmu za příjem biologického materiálu se archivuje trvale na pracovišti příjmu materiálu. Odesílající subjekt obdrží informaci o odmítnutí nesprávně identifikovaného biologického materiálu. Chybnost identifikace (požadavky, vzorky) laboratoř eviduje v LIS v žádance, položka „Poznámka“.

Při nedostatečné identifikaci pacienta na žádance se materiál upraví pro skladování (centrifugace, případně stabilizace moče) a uskladní s ohledem na požadované typy vyšetření - je-li to z hlediska typu materiálu a požadavku možné. Případné doplnění telefonickou cestou je vneseno jako informace do LISu. Není-li k dispozici údaj o odesílajícím oddělení a alespoň základní identifikace nemocného, materiál se neanalyzuje a likviduje, žádanka se trvale archivuje. Na OLM.

E-1 HLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ V KRITICKÝCH INTERVALECH

Výrazně patologické výsledky hlásí laboratoř ihned po jejich vyhotovení bez ohledu na to, zda bylo vyšetření provedeno jako rutinní nebo urgentní požadavek. Výsledek je vždy sdělován pouze lékaři, výjimku tvoří sdělení sestře v ordinaci požadujícího lékaře, je-li lékař zaneprázdněn. O hlášení takového výsledku rozhoduje úsekový vedoucí, který zároveň zajišťuje konzultaci s lékařem. Hlášení výsledku je vždy uvedeno u nálezu v LIS.

E-2 INFORMACE O FORMÁCH VYDÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ

Hlášení výsledků a předávání výsledkových listů

Laboratoř vydává výsledky laboratorních vyšetření ihned po vyhotovení všech výsledků laboratorních vyšetření a jejich kontrole. Výsledky jsou standardně poskytovány v tištěné formě. Distribuce tištěných výsledků probíhá při svozu biologického materiálu, alternativou pro doručení tištěného výsledku je zaslání poštou. Výsledky lze sdělit požadujícímu klientovi taktéž telefonicky. Touto formou jsou však výsledky sdělovány pouze požadujícímu lékaři nebo jím pověřené sestře. V případě nejistoty při telefonickém kontaktu ověřuje laboratoř snadnou formou identifikaci volajícího. Veškeré výsledky, které byly historicky zpracovány v laboratoři jsou archivovány v LIS a je možné je klientovi kdykoliv vydat v tištěné podobě.

E-3 TYPY NÁLEZŮ A LABORATORNÍCH ZPRÁV

Laboratorní výsledky se vydávají v papírové podobě.

Výstup z LIS v podobě výsledkového listu obsahuje:

- název laboratoře, která výsledek vydala,
- jednoznačnou identifikaci pacienta (jméno, rodné číslo)
- název oddělení a jméno lékaře požadujícího vyšetření, telefonní kontakt
- datum a čas přijetí primárního vzorku laboratoří
- datum a čas tisku nálezu
- název vyšetřovaného materiálu
- nezaměnitelnou identifikaci vyšetření
- výsledek vyšetření
- v případě potřeby textové interpretace výsledků
- jiné poznámky (označení vzorku v LIS, texty ke kvalitě nebo dostatečnosti primárního vzorku, které mohou nežádoucím způsobem ovlivnit výsledek, atd.)
- identifikaci osoby, která autorizovala uvolnění nálezu

Uchovávání kopií výsledků, archivování: Výsledky jsou kdykoli dostupné prostřednictvím databáze LIS.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 14 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

Výstup z laboratorního informačního systému:

Zdravotní ústav Ústí n. L

Jméno lékaře:	Příjmení a jméno lékaře
Adresa:	Adresa lékaře
Ulice:	Ulice a číslo popisné
PSČ Místo	PSČ a místo

Zdravotní ústav Ústí n. L. Archivní nález Tisk : den.měsíc rok/čas
Telefon: 477 751 823
Imunologie: RNDr. V. Král, CSc.

Jméno : Příjmení jméno pacienta	ID#	:RR MM DD /XXXX
Oddělení: Název oddělení	Dg	: XXX.X
Lékař : jméno lékaře	Text	:
IČZ :		

den, měsíc, rok, čas vyšetření, číselná identifikace materiálu v LIS
poznámky a komentáře k výsledkům, výsledky formou textu

_____ Kontroloval: Jméno VŠ pracovníka
zodpovědného za lékařskou kontrolu
výsledku

E-4 VYDÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ PŘÍMO PACIENTŮM

- Pacientům jsou předávány výsledky pouze osobně v laboratoři po ověření identifikace pacienta dle platných osobních dokladů (průkazů totožnosti),
- na požadavkovém listu je lékařem písemně uvedeno, že výsledkový list si osobně vyzvedne pacient,
- pokud na žadance chybí označení "osobně", pracovník laboratoře dotazem u lékaře ověří, že výsledkový list lze pacientovi vydat

Pokud byly splněny podmínky pro vydání výsledkového listu, vydávají se v uzavřené obálce se jménem a příjmením pacienta nebo přeložené a sešité sponkami.

E-5 ZMĚNY VÝSLEDKŮ A NÁLEZŮ

Opravy protokolů (výsledkových listů) pořízených laboratorním informačním systémem LISNET STAPRO se provádí pro identifikaci pacienta, či výsledkové části.

Oprava identifikace pacienta:

Opravou identifikace pacienta se rozumí oprava rodného čísla a změna nebo významná oprava příjmení a jména pacientů před odesláním protokolu (výsledkového listu). Vzhledem k tomu, že laboratorní informační systém LISNET nepožizuje údaj o rodném příjmení, týká se oprava také všech změn příjmení (vdané ženy, osvojené děti, změna příjmení po rozvodu a podobně).

Pod pojem oprava identifikace nepatří změna generovaného rodného čísla na korektní, oprava titulu, spojení záznamů korektního rodného čísla a nekorektního rodného čísla po verifikaci, oprava interpunkce. Vedoucí laboratoře pověřuje osoby, které jsou oprávněny provádět opravy a změny identifikace pacienta v databázi LISNET. Oprava identifikace (rodného čísla nebo příjmení a jména) se provádí buď při zadávání požadavků, nebo v rámci oprav databáze.

Poznámka: Každý záznam pořízený editorem u identifikace se trvale drží v databázi, ale nastavení LISNET neumožňuje jeho tisk.

DRAVOTNÍ ÚSTAV SE SÍDLEM V ÚSTÍ NAD LABEM Centrum imunologie a mikrobiologie, odd.lékařské mikrobiologie	Strana 15 z 15
Laboratorní příručka	Označení: IP-2-LP

Oprava výsledkové části:

Opravou výsledkové části výsledkového listu se rozumí oprava (změna údajů) číselné nebo textové informace výsledkové části u těch výsledkových listů, které byly odeslány. Pod pojem opravy nepatří doplnění (rozšíření) textové informace k výsledkům!

Opravu výsledků schvaluje VŠ pracovník OLM. Opravu provádí pověřený pracovník s příslušnými přístupovými právy. O každé změně výsledku se provede záznam:

- Vyplní se potřebné údaje v hlavičce opravy (tj.v textu "Nahradte, prosím, tento výsledkový list ...") podle údajů z vytištěného původního protokolu.
- U vlastního textu popisujícího typ opravy počáteční text standardně začíná: "Změna výsledku provedena dne DD.MM.RRRR. Původní hodnota stanovení (...název systému a analytu...) byla (...číselný nebo textový výsledek...) (jednotka), opravená hodnota je (...číselný nebo textový výsledek...) (jednotka)". Případně se uvede důvod změny.
- Před ukončovací čarou se napíše jméno pracovníka, který změnu provedl.
- V indikovaných případech, kdy změna může mít vliv na péči o pacienta, se změna telefonicky ohlásí. Jestliže nebyl protokol dosud odeslán, ale původní výsledek byl již telefonicky ohlášen, hlásí se změna telefonicky vždy, následuje odeslání protokolu opraveného.
- Tisk opraveného protokolu.
- Archivace původního protokolu a protokolu po opravě u vedoucí laborantky.

E-6 INTERVALY OD DODÁNÍ VZORKU K VYDÁNÍ VÝSLEDKU

Prostřednictvím laboratorního informačního systému laboratoř eviduje čas přijetí každého vzorku, čas vyhotovení výsledků a čas tisku (je vytištěn na každém výsledkovém listu).

Podrobné časové údaje k jednotlivým laboratorním položkám jsou uvedeny v dokumentu Abecední seznamy vyšetření.

E-7 VYDÁVÁNÍ POTŘEB LABORATOŘÍ

Ambulantním pracovištěm vydává OLM na základě jejich písemného požadavku:

- odběrový materiál
- vlastní požadavkové listy (žádanky)